

Штати, споредъ общото признание, е такъвъ тежъкъ недостатъкъ, че той унищожава повечето сгодности на народоправните учреждения. Въ Франция, при такова множество прѣврати и революции, управлението си оставало прѣвъходно, защото положението на чиновниците обикновенно се уважавало. Въ Белгия, Леополдъ I никога не се съгласявалъ на мѣстение. Въ писалищната си маса той ималъ малко чекмедже, което добрѣ знали неговите министри, гдѣто се трупали неодобрениетѣ отъ него прѣложения. Замѣстванието на прѣдишните чиновници съ приятелите на министрите, които сѫ дошли на властъ, вляче слѣдъ себе си многочисленни, гнусни послѣдствия. Това необходимо прѣвръща чиновниците въ агенти на политическа борба, които повече се стараятъ да доставятъ тѣржество на своята партия, отколкото да се трудятъ за общото благо. Това разрушава послѣдователността и опитността, които сѫ толкова необходими за управлението. Хората отъ различни направления се каратъ за властъта, повече не за да насочатъ по добрѣ господарствените дѣла, но да свалятъ своите противници и да се гордѣятъ съ победата, която се изплаща отъ народа. Въ замѣна за известния видъ немѣстение, което ще присвоите на чиновниците, вий искайте отъ тѣхъ безусловна честность, приложна работа, точно исполнение своите дѣла, — но не политически услуги; а, вместо да увеличавате числото на службашите, по добрѣ е да имъ се плаща добрѣ за труда.

Въ Германия и Австрия чиновниците на управлението, съ изключение на онѣзи, дѣлностите на които иматъ политически характеръ, както областните управители, — не могатъ да се паднатъ, или даже да се мѣстятъ противъ тѣхно желание другояче, освѣнъ съ мотивиранъ дисциплиниранъ приговоръ. (Глед. Ulbrich. Lehrbuch des Oester. Staatsrech, стр. 203 — 234).

Въ Испания, послѣ всѣко промѣнение на министерство то, хиляди чиновници се уволняватъ съ полвина жалование или съвършенно се изпѣждатъ и се замѣстятъ съ онѣзи, които сѫ доставили тѣржество на партията. Испѣдените, cesantes, ту-